

บทที่ 9

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยแบบบูรณาการ

ประวัติและที่มาของการบูรณาการ

การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ผู้ที่ริเริ่มคิดขึ้นก่อนเมื่อประมาณหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมา คือ นักปรัชญาการศึกษาชาวเยอรมัน ชื่อ แฮบาร์ท (Herbart : 1890) ต่อมา จอห์น ดิวอี้ (Dewey : 1933) นักการศึกษาชาวอเมริกันเป็นผู้นำแนวคิดนั้นมาเสนอให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ภายใต้ปรัชญาความเชื่อที่ว่า การศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนในลักษณะเบ็ดเสร็จทั้งตัว มิใช่พัฒนาแต่เพียงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น การดำเนินการในการนำเสนอแนวคิดของหลักสูตร และการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งดิวอี้เป็นผู้ริเริ่มนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายคนในระยะเวลาต่อมา อาทิ บรูเนอร์ (Bruner : 1986) วีพอกอสกี (Vygotsky : 1978) และ โรกอฟฟ์ (Rogoff : 1990) เป็นต้น กรมวิชาการ, (2539 : 3-5) นักการศึกษาของไทยหลายคน อาทิ สมิตร์ คุณากร (2518) สวัสดิ์ อุทรานันท์ (2527) และ ชำรง บัวศรี (2532) เป็นต้น ได้นำ หลักการในเรื่องนี้มาเผยแพร่และทดลองใช้มาโดยลำดับ แม้ในหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของไทยเราที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ก็ได้อ้างถึงเรื่องบูรณาการไว้อย่างชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานสำหรับการจัดการศึกษาตามหลักสูตร และถ้าจะนึกย้อนทบทวนกันอย่างจริงจัง จังๆ แล้วก็จะพบว่า การจัดการศึกษาของไทยแท้ตั้งแต่โบราณก็ถือเอา ผู้เรียนเป็นใหญ่ เป็นศูนย์กลางมาแต่เดิม ครูจะจัดการศึกษาให้ศิษย์ก็ต้องคำนึงถึง พื้นฐานทางพฤติกรรมและอุปนิสัยของศิษย์แต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกันเป็นที่ตั้ง รวมทั้งเนื้อหาของวิชาที่สอนก็จะอนุโลมให้ดำเนินไปตามวิถีชีวิตและสภาพที่แวดล้อมเป็นสำคัญ นพดล เจนอักษร (2535) ด้วยเหตุนี้การบูรณาการจึงไม่น่าจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับการศึกษาไทย และครูไทยแต่อย่างใด เพียงแต่ว่าเราจะให้ความสำคัญและความเอาใจใส่แก่กรณีนี้เป็นพิเศษเพียงใดเท่านั้นเอง

ความหมายของบูรณาการ

สำหรับความหมายของคำว่า บูรณาการนั้น อาจพิจารณาได้เป็นสองนัยคือ ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า บูรณาการประการหนึ่ง และความหมายเฉพาะในทางศึกษาศาสตร์ของคำว่าบูรณาการอีกประการหนึ่ง โดยนัยแรกบูรณาการ หมายถึง การทำให้ สมบูรณ์ ซึ่งอาจจะขยายความเพิ่มเติมได้อีกว่าหมายถึงการทำให้หน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์ซึ่ง อาศักย์กันอยู่เข้ามารวมทำหน้าที่อย่างประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบ ถ้วนสมบูรณ์ในตัวเอง พระเทพเวที (2531 : 24)

ส่วนความหมายอีกนัยหนึ่งซึ่งกล่าวเฉพาะเจาะจงลงไปถึงองค์ความรู้ในสาขาวิชา ทางศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ บูรณาการ ย่อมหมายถึง การนำเอาศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและ จัดการเรียนการสอน หลักสูตรที่พัฒนาหรือดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการแล้ว เราเรียกว่า **หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum)** คือ หลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาของวิชา ต่างๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละรายวิชาหมดไป เกิดเป็นเอกลักษณ์ ใหม่ของหลักสูตรโดยรวม เช่นเดียวกันการเรียนการสอนที่ดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการเราก็ เรียกว่า **การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction)** คือ เน้นที่องค์รวม ของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละ รายวิชาและเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของครู อย่างไรก็ตามก็ไม่มีหลักประกันว่าหลักสูตรที่บูรณาการแล้วจะถูก นำไปจัดเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการด้วยเสมอไป ปรากฏอยู่เสมอมาว่าหลักสูตร แบบบูรณาการก็จริงแต่การจัดการเรียนการสอนยังคงเป็นแบบบรรยายรายวิชาอยู่เช่นเดิม

นอกจากนี้ จอห์น ดิวอี้ ปราชญ์ทางการศึกษาชาวอเมริกันได้อธิบายถึงความ จำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนแบบ “บูรณาการ” (Integrated Curriculum) หรือการ เชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่เน้นการเรียนเป็นรายวิชาว่า ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์นั้นจะผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็นส่วนๆ

ทั้งนี้ มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่างๆ หรือซับซ้อน เพียงใดก็ตาม แต่การที่โรงเรียนเน้นการสอนแยกเนื้อหาวิชาจะทำให้การเรียนนั้นไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน เพราะเด็กมองไม่เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่ เป็นไปในชีวิตจริงนอกโรงเรียน ดังนั้น หลักสูตรที่เน้นการสอนแบบบูรณาการจะสอดคล้อง

กับชีวิตจริงของเด็กมากกว่า โดยจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่างๆ ทั้งยังกระตุ้นเด็กให้ใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากเขาสามารถนำเนื้อหาและทักษะที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยังช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดจำนวนเวลาเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้สอนรวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้มีโอกาสใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่างๆ อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน

ลักษณะสำคัญของการบูรณาการ

การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum & Instruction) ถ้าสามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์แล้วก็ควรจะมีลักษณะสำคัญโดยรวมดังต่อไปนี้ด้วย กล่าวคือ ช่าง บัควรี (2532 : 180-181)

1. **เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้** เพราะในปัจจุบันนี้ปริมาณของความรู้มีมากขึ้นเป็นทวีคูณ รวมทั้งมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ การเรียนการสอนด้วยวิธีการเดิม อาทิ การบอกเล่า การบรรยายและการท่องจำ อาจจะไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนควรจะเป็นผู้สำรวจความสนใจของตนเองว่าในองค์ความรู้หลายหลากนั้น อะไรคือสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง ตนควรจะแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความสนใจเหล่านั้นได้ อย่างไร เพียงใด และด้วยกระบวนการเช่นไร ซึ่งแน่นอนว่า กระบวนการเรียนการสอนลักษณะนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ไม่น้อย

2. **เป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ** นั่นคือให้ความสำคัญแก่ จิตพิสัย คือ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และสุนทรีย์ภาพแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วย ไม่ใช่เน้นแต่เพียงองค์ความรู้หรือพุทธิพิสัยแต่เพียงอย่างเดียว อันที่จริงการทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งขึ้นเสียก่อนที่จะได้ลงมือศึกษานั้น นับได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งสำหรับจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นทั้งแก่ผู้สอนและผู้เรียน

3. **เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ** ความสัมพันธ์ของบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำในข้อนี้ก็มิมีนัยแห่งความสำคัญและความสัมพันธ์เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อที่สอง เพียงแต่เปลี่ยนจิตพิสัย เป็นทักษะพิสัย เท่านั้น

4. **เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน** คือ การตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตของผู้เรียนว่าเมื่อได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว สิ่งที่เรียนที่สอนในห้องเรียนจะต้องมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. **เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ** เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียนแต่ละคน การบูรณาการความรู้ของวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อการตอบปัญหาที่ผู้เรียนสนใจจึงเป็น ขั้นตอนสำคัญที่ควรจะทำในขั้นตอนของการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เมื่อผู้สอนสามารถกำหนดเรื่องและสร้างเครือข่ายของเรื่องที่โยงความสัมพันธ์และหลอมรวมจุดประสงค์ให้เป็นเรื่องที่สมบูรณ์หรือบางท่านอาจเรียกว่า หนึ่งหน่วยการเรียนรู้ (Thematic Units) ผู้สอนจะต้องออกแบบการสอนที่เหมาะสมกับเรื่องดังกล่าว ไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า เทคนิคการสอนใดเหมาะสมที่สุด ผู้สอนแต่ละคนมีความถนัดไม่เหมือนกัน มีวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนให้ท่านได้ศึกษามากมาย

- เช่น - การเรียนรู้โดยโครงงาน
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- ชุดการสอน
- เกมการศึกษา
- สถานการณ์จำลอง
- บทบาทสมมุติ
- ปริศนาคำทาย
- การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม

ฯลฯ

ไม่ว่าจะบูรณาการแบบใดก็ตามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับ มาตรา 24 (4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ได้อย่างสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา

หลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

1. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2. การส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง โดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่มลักษณะต่างๆ อย่างหลากหลาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

3. การจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย ตรงกับความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างได้ผล และส่งเสริมให้มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความสามารถและทักษะจนติดเป็นนิสัย

4. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้าคิดกล้าทำ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึนึกคิดของตนเองต่อสาธารณชน หรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

5. การปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้องดีงาม ให้ผู้เรียนสามารถจำแนกแยกแยะความถูกต้องดีงามและความเหมาะสมได้ สามารถขจัดความขัดแย้งได้ด้วยเหตุผล มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และแก้ไขปัญหาด้วยปัญญาและสามัคคี

การนำเสนอการเรียนรู้แบบบูรณาการดังกล่าวเป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่ผู้จัดการเรียนรู้ควรนำสู่การปฏิบัติจริงตามสไตล์ของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ตัวผู้เรียน สถานที่ เนื้อหา กิจกรรม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดที่ใครขอเสนอแนะไว้คือ การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งเป็นบันไดขั้นต้นที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบบูรณาการ สุวิทย์ มูลคำ (2543 : 166-167)

แนวการจัดกิจกรรมวิชาภาษาไทยแบบบูรณาการ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจะกล่าวถึงเฉพาะเนื้อเรื่องในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น โดยมีหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เนื้อหาหลักสูตรวิชาหลักและการใช้ภาษาไทยระดับชั้น ม.1-ม.3 ซึ่งเป็นแกนนำในการเรียนการสอน ส่วนรายละเอียดของเนื้อหาในการสอนแต่ละระดับชั้น ผู้สอนต้องศึกษาและดูโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่ทางฝ่ายผู้บริหารของโรงเรียนคือ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจะเป็นผู้ดูแลทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยตรง หัวหน้าหมวดวิชาจะเป็นผู้มาวางแผนโครงการสอนทั้งรายปีและรายภาค ส่วนผู้สอนจะได้นำเนื้อหาจากการกำหนดไว้ในแต่ละภาคมาทำแผนการสอนรายสัปดาห์ หรือรายคาบต่อไป

เมื่อได้เนื้อเรื่องการสอนของรายภาคแล้ว ผู้สอนต้องศึกษาเนื้อหาในทุกๆ เรื่องของหลักสูตร เพื่อจะได้สามารถโยงความรู้ของแต่ละเรื่องให้มาสัมพันธ์จนเกิดบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นตอนของวิธีบูรณาการ

1. กำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme)

การพัฒนาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ เริ่มด้วยการกำหนดหัวข้อเรื่องที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นแกนในการบูรณาการ ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ และสัมพันธ์กับรายวิชาใดก็ได้ หัวข้อเรื่องควรครอบคลุมเชื่อมโยงรายวิชา และกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด ในวิชาภาษาไทย วิชาที่ใช้เป็นแกนในการบูรณาการคือ วิชาวรรณคดีไทย (ในหนังสือทักษะสัมพันธ์)

2. ศึกษาหัวข้อการเรียนรู้ (Topics)

การศึกษาหัวข้อการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของหัวข้อเรื่อง (Theme) หากเรื่องมีลักษณะเป็นแนวคิดกว้างๆ ผู้สอนต้องศึกษาเนื้อหาวิชาการที่ครอบคลุมหัวเรื่องอย่างรอบด้าน แต่ถ้าเป็นเรื่องไม่กว้างนัก เป็นประเด็นแคบๆ ของเขตเนื้อหาวิชาการที่ครูต้องศึกษาก็จะแคบลงและสามารถศึกษาลงลึกได้มากกว่า

3. กำหนดผลจากหน่วยการเรียนรู้ (Outcome)

ในหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ขอบเขตของผลลัพธ์การเรียนรู้จะถูกกำหนดไว้อย่างยืดหยุ่น โดยที่ผลลัพธ์การเรียนรู้จะรวมเนื้อหาสาระ และทักษะกระบวนการจากหลายสาระเข้าด้วยกัน

ตัวอย่าง ในวิชาภาษาไทยกำหนดให้นักเรียนรู้เรื่องราวของวรรณคดีไทยที่สำคัญให้เด็กมีทักษะการเขียนเรียงความหรือสามารถใช้คำราชาศัพท์ขั้นพื้นฐานได้ ซึ่งเด็กจะได้ความรู้แบบแยกส่วน และอาจมองไม่เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียน ทั้งๆ ที่เนื้อหาในสองวิชาดังกล่าวมีความเกี่ยวพันและสามารถสอนอย่างเชื่อมโยงกันได้

นอกจากนี้ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้แบบบูรณาการยังต้องให้ความสำคัญกับค่านิยมของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ชุมชนแต่ละแห่งอาจต้องการให้ลูกหลานของตนเรียนรู้ภูมิปัญญาเฉพาะท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของเด็กและชุมชนโดยรวม เป็นต้น

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ วิธีการก็ทำได้ไม่ยาก (ให้เลือกวิธีการจัดกิจกรรมดังกล่าวมาแล้วในบทต้นๆ) สิ่งสำคัญคือ ต้องแน่ใจว่ากิจกรรมนั้นๆ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถเรียนรู้แบบเชื่อมโยงในกลุ่มสาระเดียวกันที่รวมอยู่ในหน่วยการเรียนนั้นๆ ได้

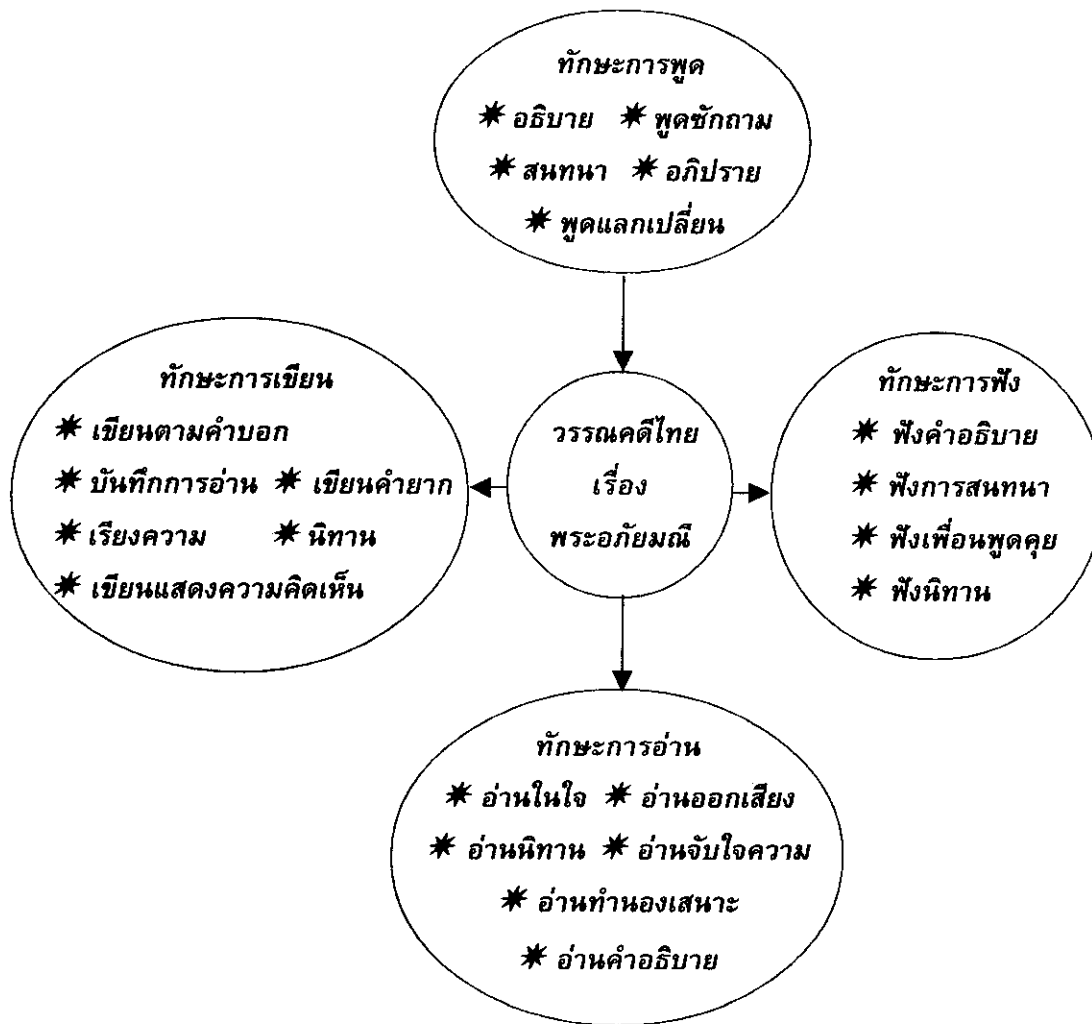
5. วิธีการประเมินผล

การประเมินผลควรกระทำโดยวิธีหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและวิธีการจัดกิจกรรม แนวทางการประเมินอาจกระทำดังต่อไปนี้

- การสอบเช่นหลักสูตรปกติ
- แฟ้มสะสมผลงาน
- ความรับผิดชอบต่อการทำงาน
- การอุทิศตนช่วยเหลืองานกลุ่ม
- ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
- บางแห่งนำผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนในการประเมิน กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นครั้งคราว

ตัวอย่าง
วิธีบูรณาการ วิชา การใช้ภาษาไทย

การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการใช้ภาษาไทย เป็นการเชื่อมโยงทักษะระหว่าง การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยใช้เนื้อเรื่องในวรรณคดีไทยเป็นแกนจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดและความเชื่อมโยงได้ดีสามารถเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

ความหมาย บูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ ส่วน**ความหมาย**ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การนำเอาวิชาความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันมาประสานให้สัมพันธ์เข้าด้วยกัน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละวิชาหมดไป เกิดเป็นวิชาใหม่ของหลักสูตร

ลักษณะสำคัญของการบูรณาการ จะมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
2. บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และจิตใจ
3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ
4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน
5. บูรณาการในวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผู้สอนควรออกแบบวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน ซึ่งเทคนิคและวิธีการสอนมีให้ศึกษามากมาย ข้อสำคัญคือ ควรจัดแนวการสอนและกิจกรรมให้ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน และผู้เรียนต้องเกิดความเข้าใจอย่างดีที่สุด

แนวการจัดกิจกรรมวิชาภาษาไทย แบบบูรณาการ

1. กำหนดหัวเรื่อง
2. ศึกษาหัวข้อการเรียนรู้อย่างละเอียดซึ่งขึ้นอยู่กับขอบเขตของหัวข้อเรื่องที่จะสอน
3. กำหนดผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยแบบบูรณาการ ควรให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน และสามารถเชื่อมโยงสาระความรู้ที่รวมอยู่ในหน่วยการเรียนรู้นั้นได้ วิธีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการแต่ละรายวิชาในกลุ่มสาระเดียวกันได้เลือกเนื้อหาเพียงบางเรื่องในแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นตัวอย่างทางการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ดูภาคผนวกในบทที่ 9)

5. การวัดผล ประเมินผลในการจัดกิจกรรม ควรใช้หลายๆ รูปแบบ เพราะส่วนใหญ่วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจะเป็นลักษณะของการปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ผู้สอนควรแบ่งแยกคะแนนในการวัดผลให้ชัดเจน

แบบฝึกหัด บทที่ 9

1. ให้นักศึกษาอธิบายความหมายของบูรณาการ ดังนี้
 - บูรณาการ หมายถึง อะไร
 - หลักสูตรแบบบูรณาการ คืออะไร
 - การเรียนการสอนแบบบูรณาการ คืออะไร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีวิธีการอย่างไร ยกตัวอย่าง วิธีการสอนหรือเทคนิคในการสอน พร้อมอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ
3. จงอธิบายขั้นตอนวิธีบูรณาการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยละเอียด
4. จากการเรียนการสอนวิชาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย (TL 316) ให้นักศึกษาคิดวิธีการจัดกิจกรรมวิชาภาษาไทยหนึ่งเรื่อง เพื่อเป็นแกนหลักในการบูรณาการวิชาภาษาไทย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยเขียนเป็นแผนภูมิรายชื่อวิชาที่นำมาบูรณาการกันได้เท่านั้น
5. จงยกตัวอย่างการจัดกิจกรรมวิชาภาษาไทยแบบบูรณาการ 1 เรื่อง โดยใช้เนื้อเรื่องในวรรณคดีไทยเป็นแกนหลักนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาต่างๆ คือหลักและการใช้ภาษาไทย และควรจะมีวิธีการจัดกิจกรรมประกอบในเนื้อหาทุกเรื่องด้วย

บรรณานุกรม (บทที่ 9)

ภาษาไทย

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการเรียนการสอน แบบหน่วยบูรณาการ.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

—————. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

นกดล เจนอักษร. **การศึกษาวีธีสอนของพระพุทธเจ้า.** ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535.

ธำรง บัวศรี. **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.

พระเทพเวที. **เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

ระวีวรรณ ศรีครามศรี. **เทคนิคการสอน.** กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย. **หลักสูตรสาระความรู้พื้นฐานภาษาไทย 1, 2 และ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3.** โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา, 2544.

สงัด อุทรานันท์. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532.

สุมิตร คุณากร. **หลักสูตรและการสอน.** กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2518.

สุวิทย์ มูลคำ. **แนวทางการบูรณาการเรียนรูู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544.** เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 8 พ.ค.2544.

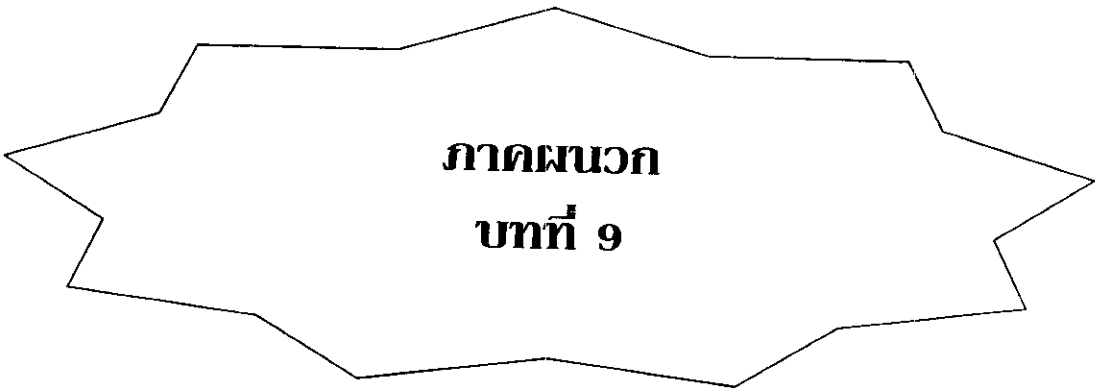
สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2543.

อรทัย มูลคำ และคณะ. **การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2544.

Cornbleth, C. **Curriculum in Context**, Bristol, PA : Falmer Press, 1990.

Sallis, E. **Total Quality Management in Education**. London : Kogon Page, 1996.

Seely, A.E. **Integrated Thematic Units**. Westminster : Teacher Created Materials, Inc, 1995.

**วิธีบูรณาการวิชาภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องที่ 1 ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร

เรื่องที่ 2 คำประพันธ์ประเภทกาพย์

♥ เรื่อง สัตวาทิธาน (กาพย์ฉบับ 16)

♥ เรื่อง คุณค่าพฤษชาติ (กาพย์สุรางคนางค์)

เรื่องที่ 3 เรื่องสั้น

♥ เรื่อง นิดๆ หน่อยๆ

♥ เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

เรื่องที่ 4 นิราศเมืองแกลง

เรื่องที่ 5 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

เรื่องที่ 6 บทความ เรื่องแม่ศรีเรือน

เรื่องที่ 7 วรรณกรรมร่วมสมัย ประเภทร้อยแก้ว

♥ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว

เรื่องที่ 8 วรรณกรรมร่วมสมัย ประเภทร้อยกรอง

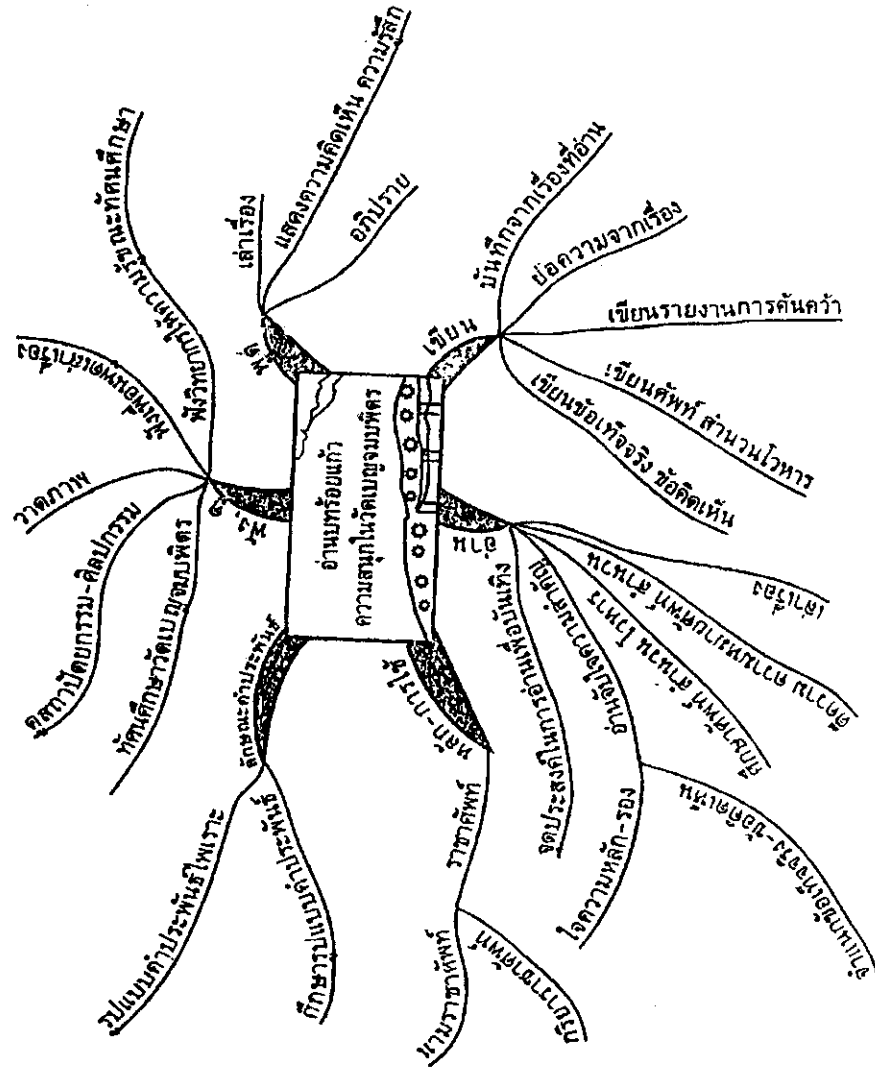
เรื่อง ♥ สักวา ♥ บุพการี

♥ วอนขอ ♥ รุ่งอรุณแห่งหัวใจ

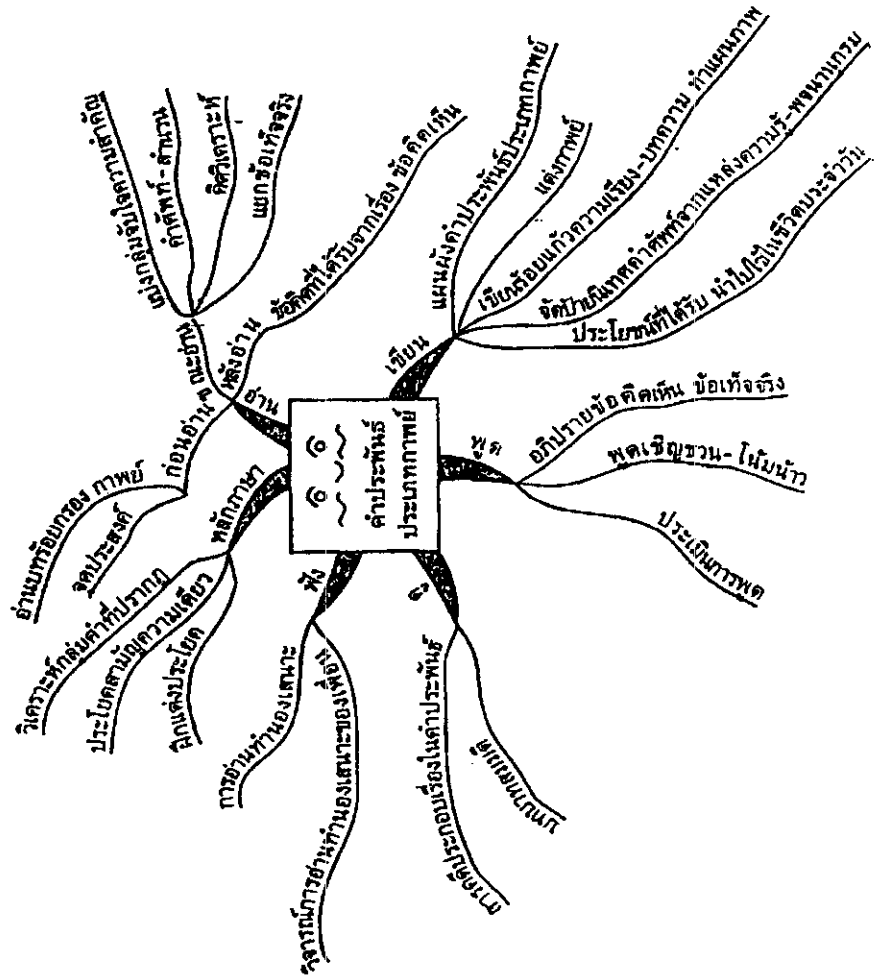
♥ จากหนังสือ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ภาษาไทย 1 (2544 : 11 - 50)

เรื่องที่ 1

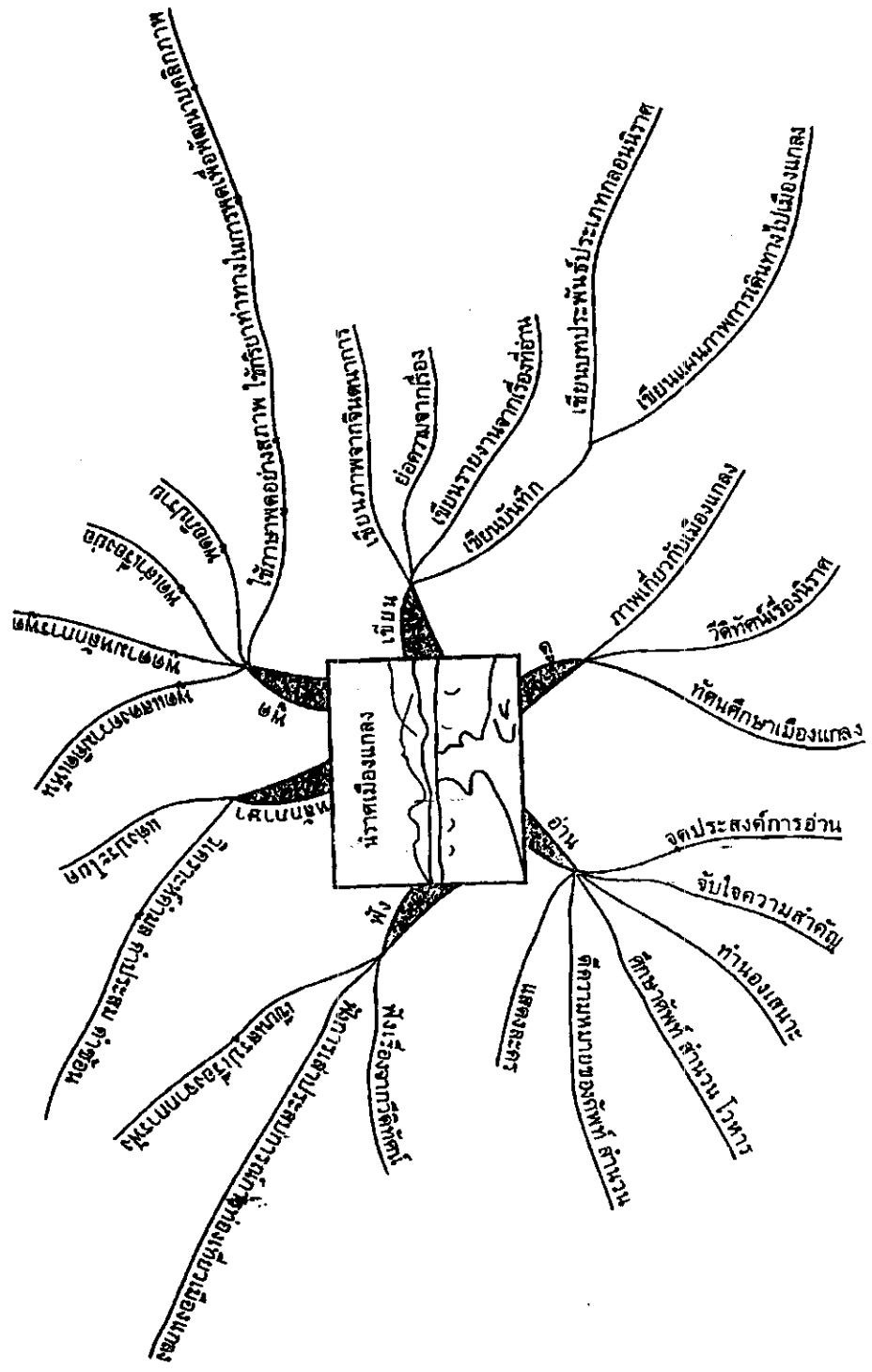
ความสนใจในวัดเขมรยงมบพิตร

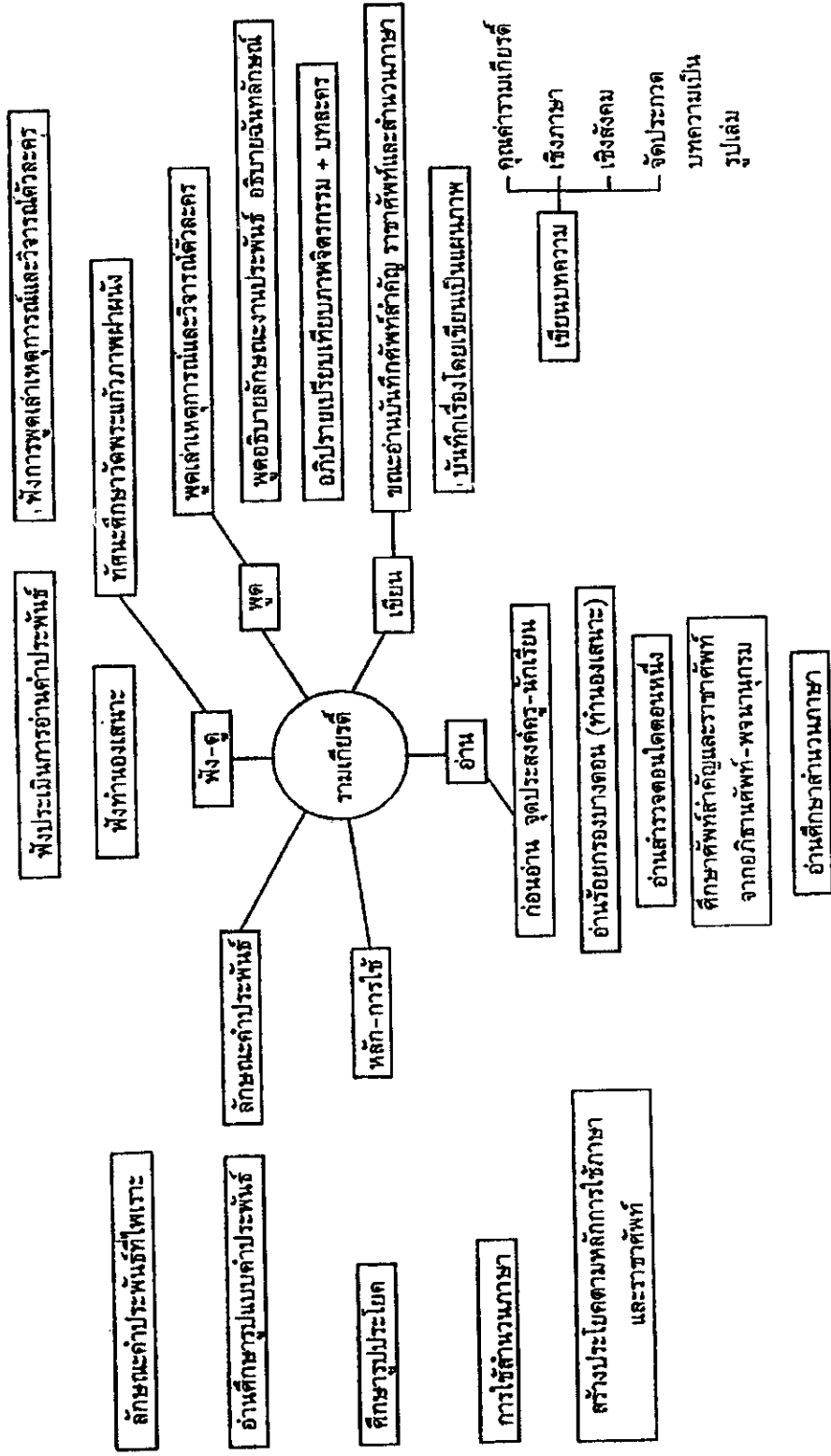
เรื่องที่ 2 คำประพันธ์ประเภทกาพย์
 เรื่อง สัตวาภิธาน (กาพย์ดั่งบัง 16)
 เรื่อง คุณค่าพจนานาชาติ (กาพย์สุรางคนางค์)

เรื่องที่ 4
นิราศเมืองแกลง

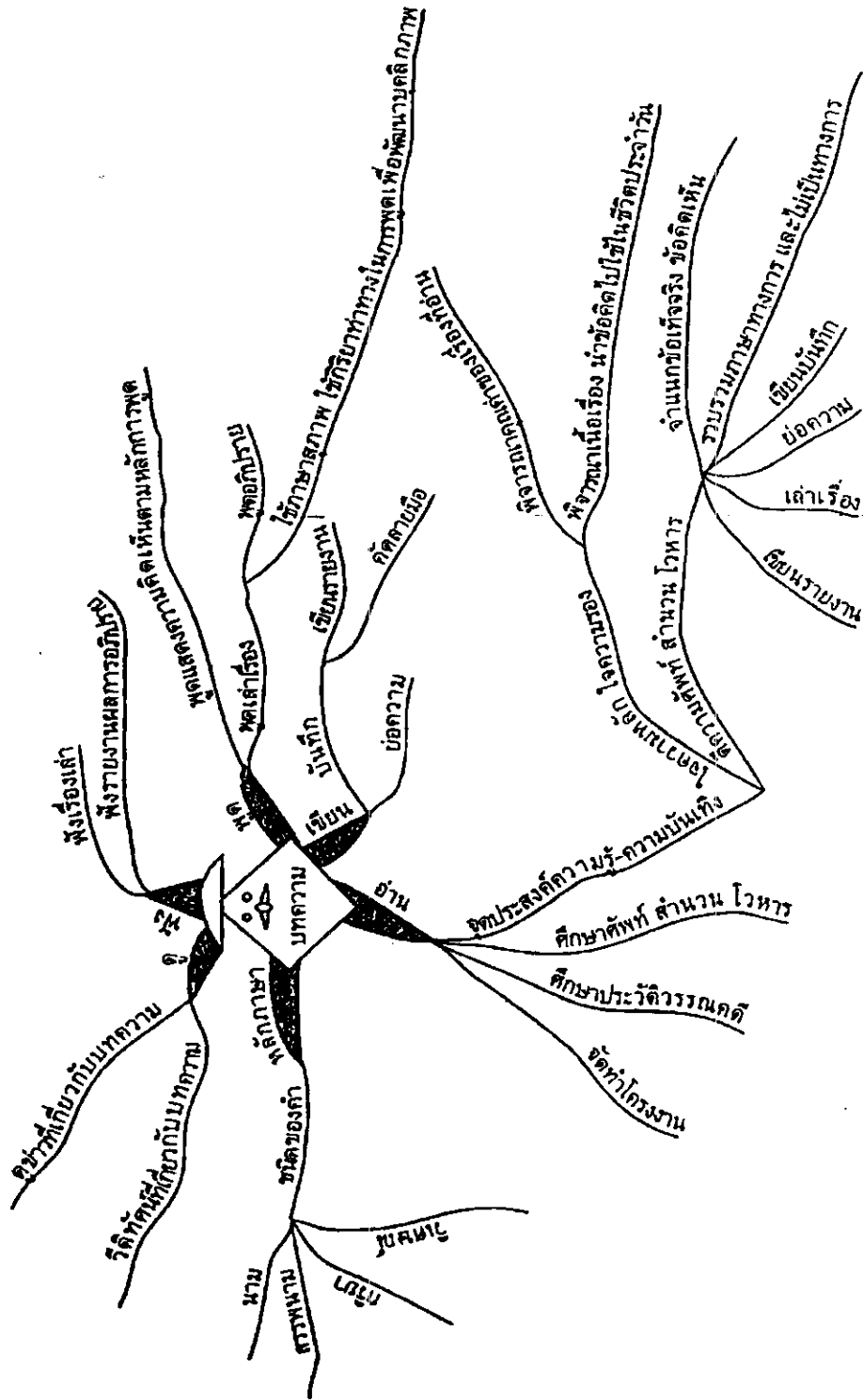

เรื่องที่ 5 รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

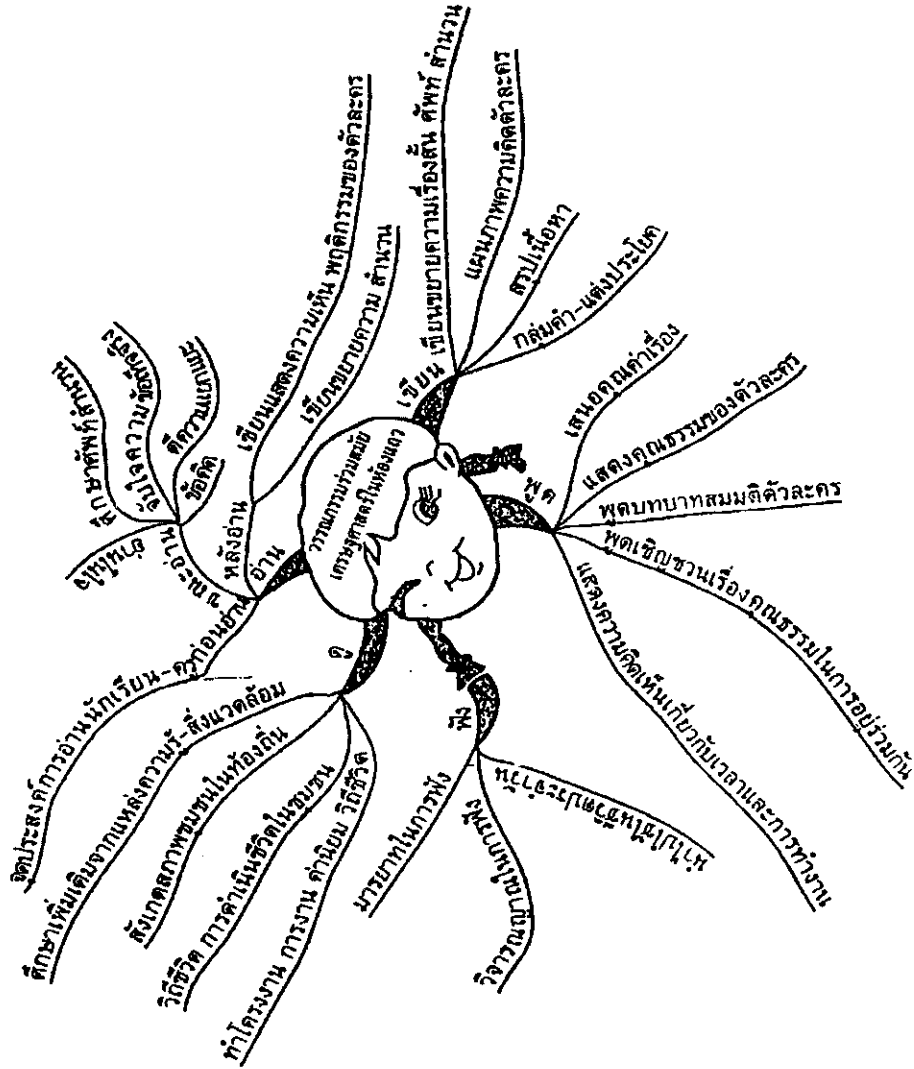
เรื่องที่ 6

บทความ เรื่องแม่ศรีเรือน

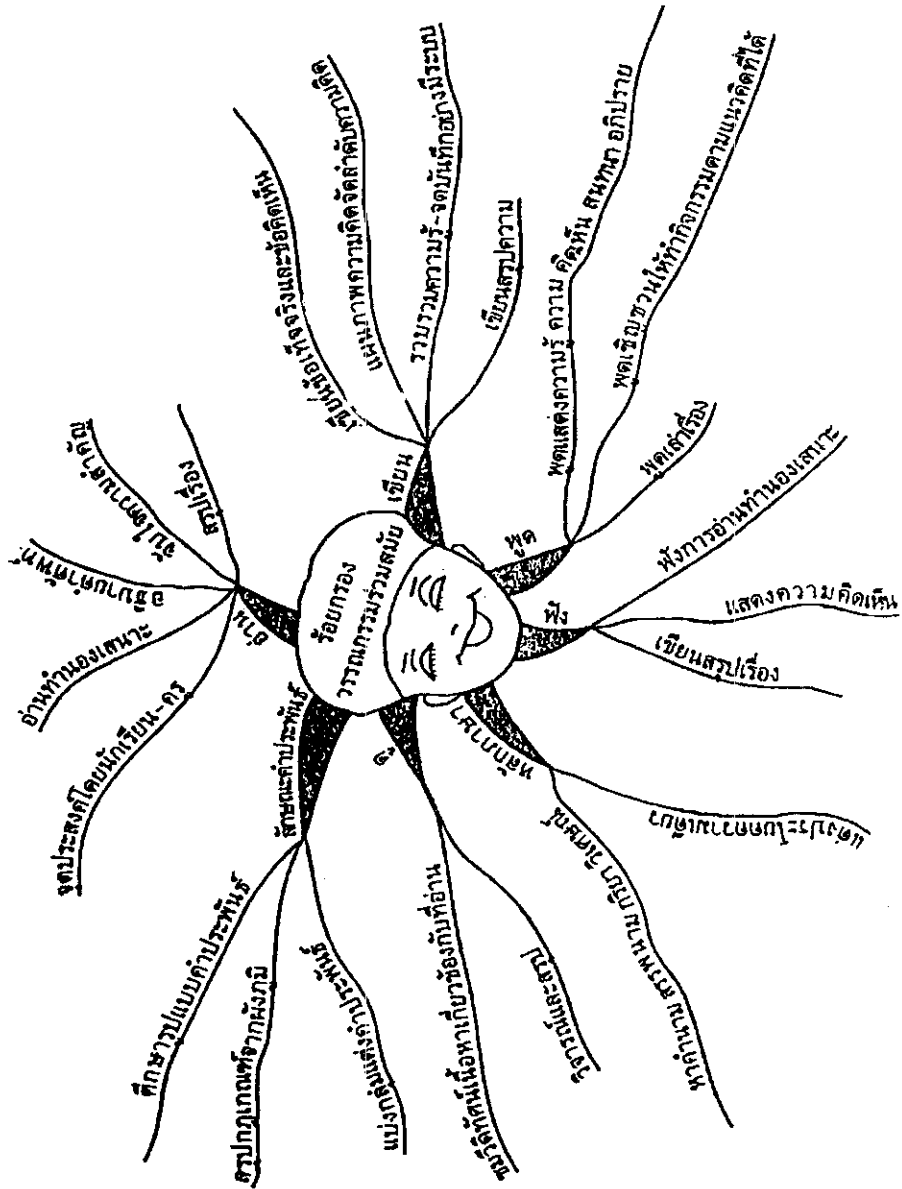
เรื่องที่ 7

วรรณกรรมร่วมสมัย ประเภทร้อยแก้ว

เรื่องที่ 8

วรรณกรรมร่วมสมัย ประเภทร้อยกรอง

**วิธีบูรณาการวิชาภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่องที่ 1 นิทานพื้นบ้าน เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

♣ ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

♣ พายเรือทวนน้ำ

♣ กลิ้งครกขึ้นเขา

เรื่องที่ 2 พระอภัยมณี

♣ ตอน พระอภัยมณีพบศรีสุวรรณกับสินสมุทร

เรื่องที่ 3 ราชาริราช

♣ ตอน พลายประกายมาศ

เรื่องที่ 4 ศิลปินเอก

เรื่องที่ 5 คำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่

เรื่องที่ 6 สารคดี เรื่องชีวิตปลาช่อน

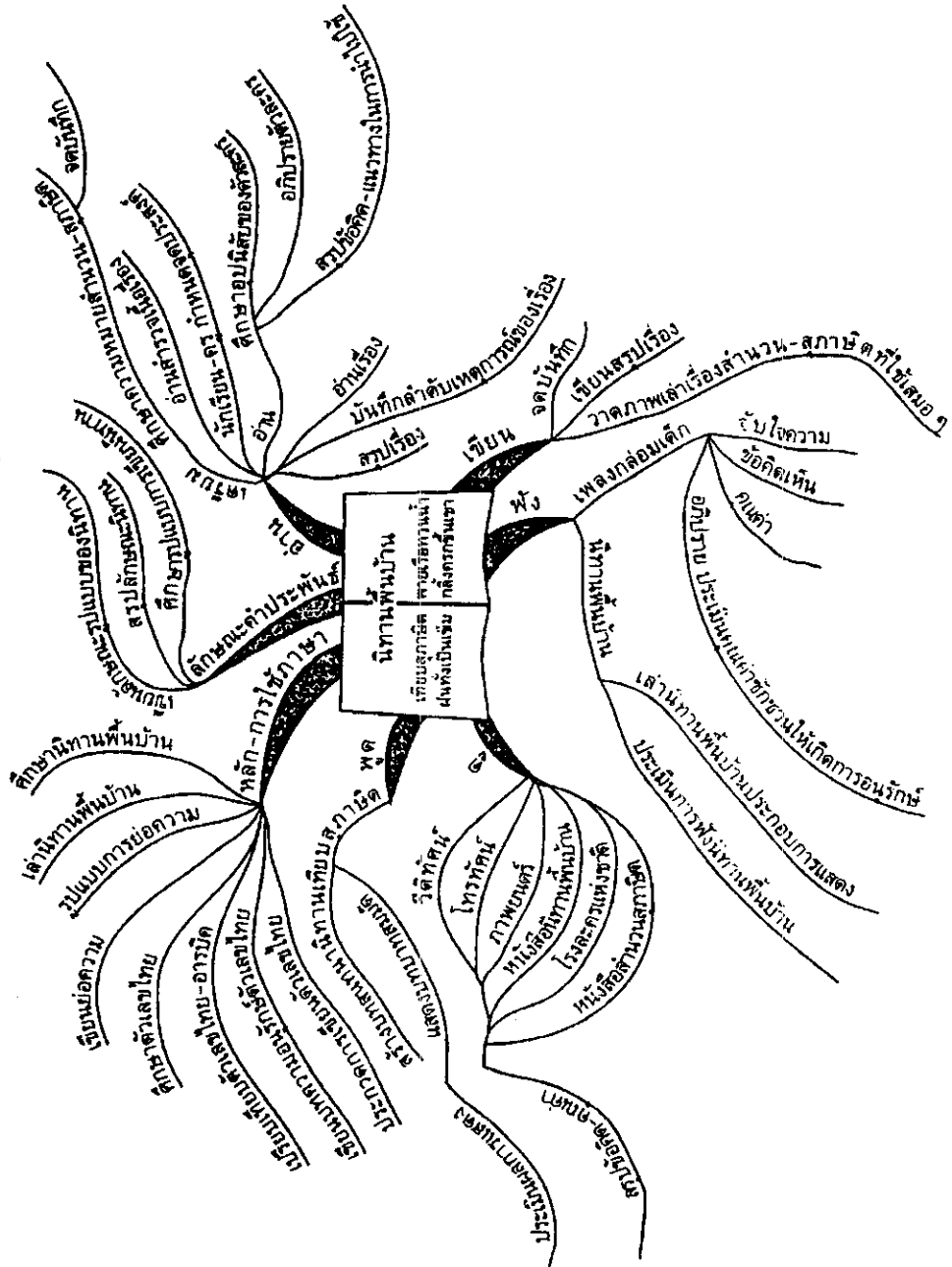
เรื่องที่ 7 บทร้อยกรอง เรื่อง พันท้ายนรสิงห์

เรื่องที่ 8 กวีนิพนธ์ เรื่อง ทะเลบัว

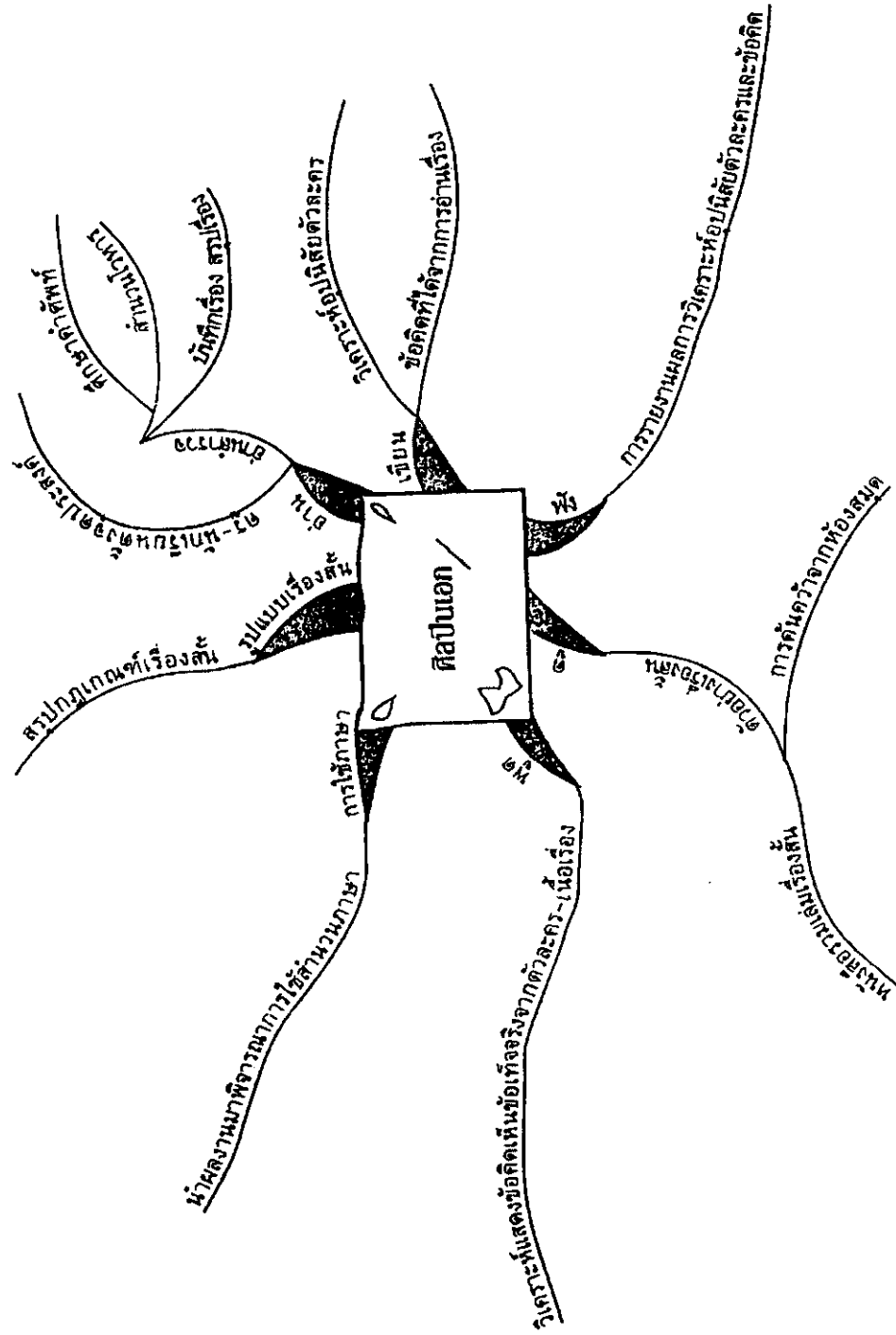
♣ จากหนังสือ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ภาษาไทย 2 (2544 : 11 - 49)

เรื่องที่ 1

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง นิทานเกี่ยวกับสุขภาพจิต

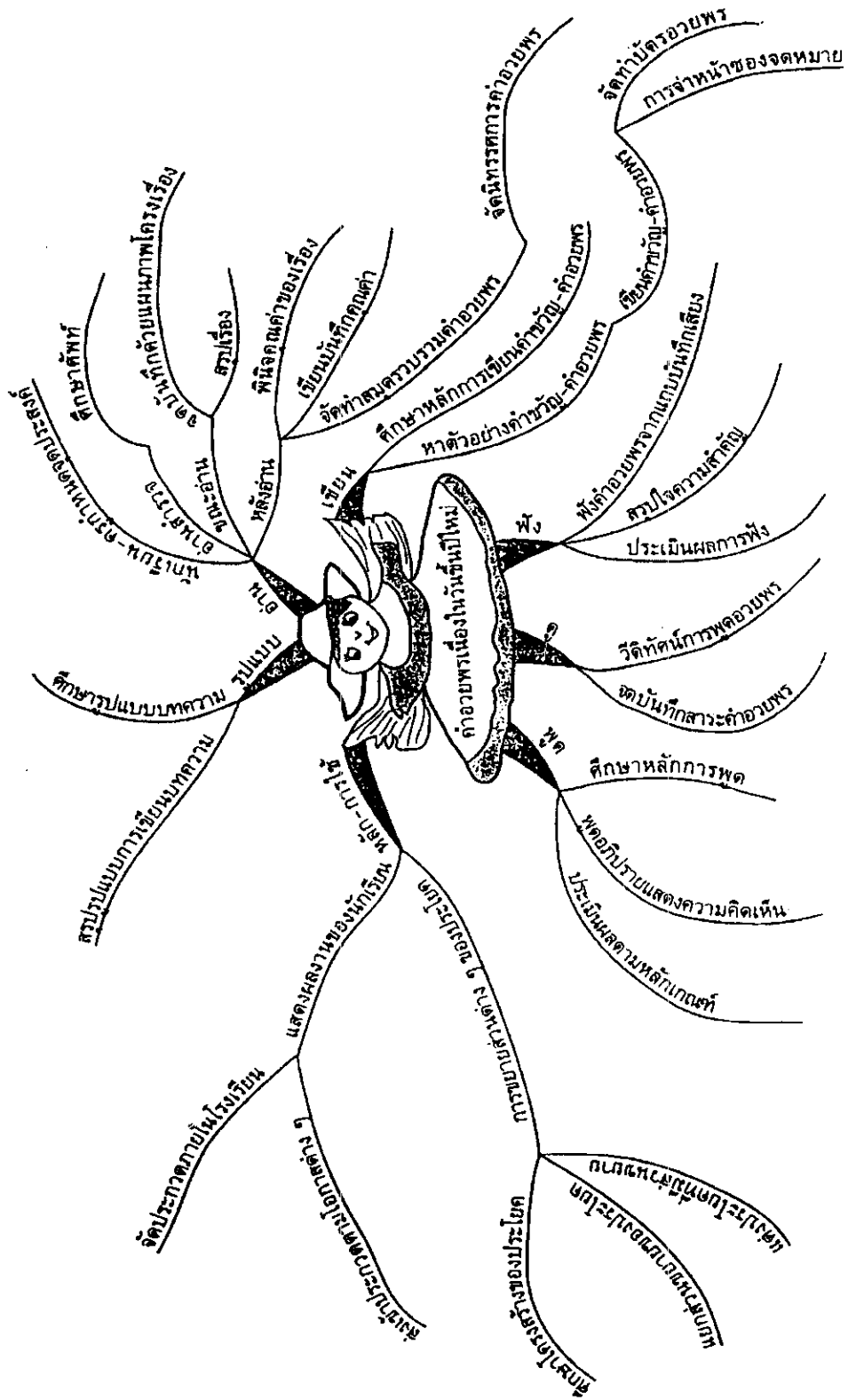

เรื่องที่ 4
ศิลปินเอก

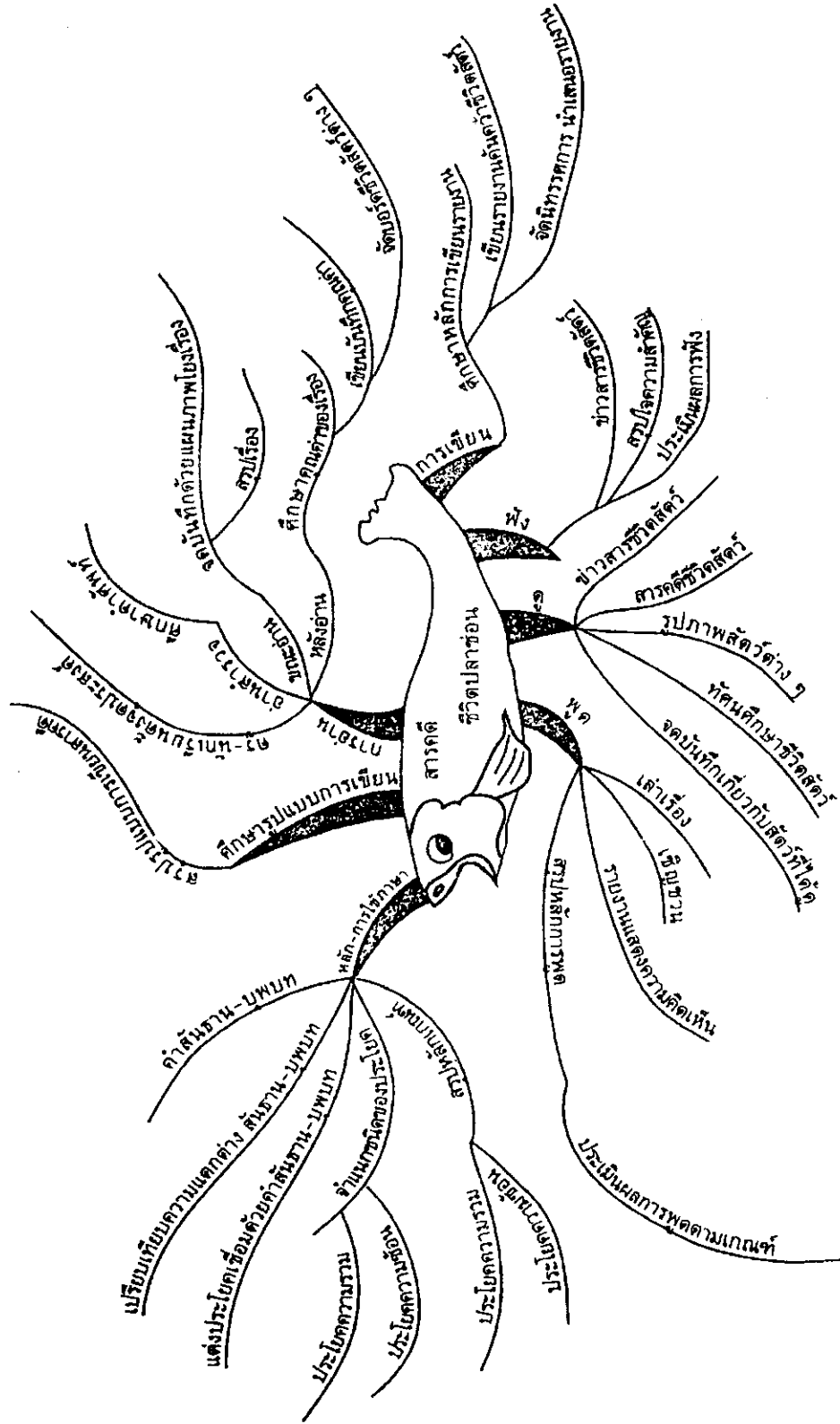
เรื่องที่ 5

คำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ของชาวไทย

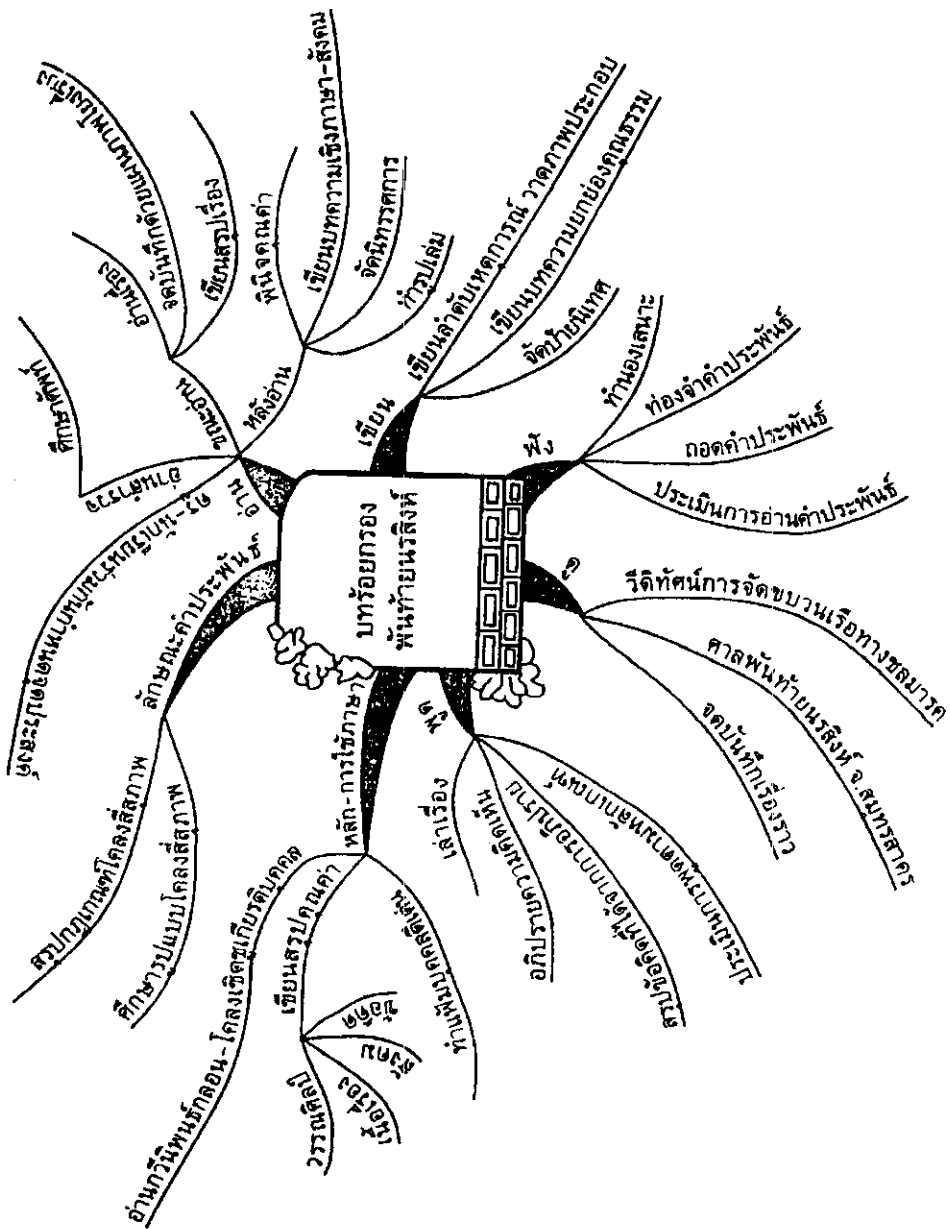
เรื่องที่ 6

เรื่อง ชีวิตปลาช่อน

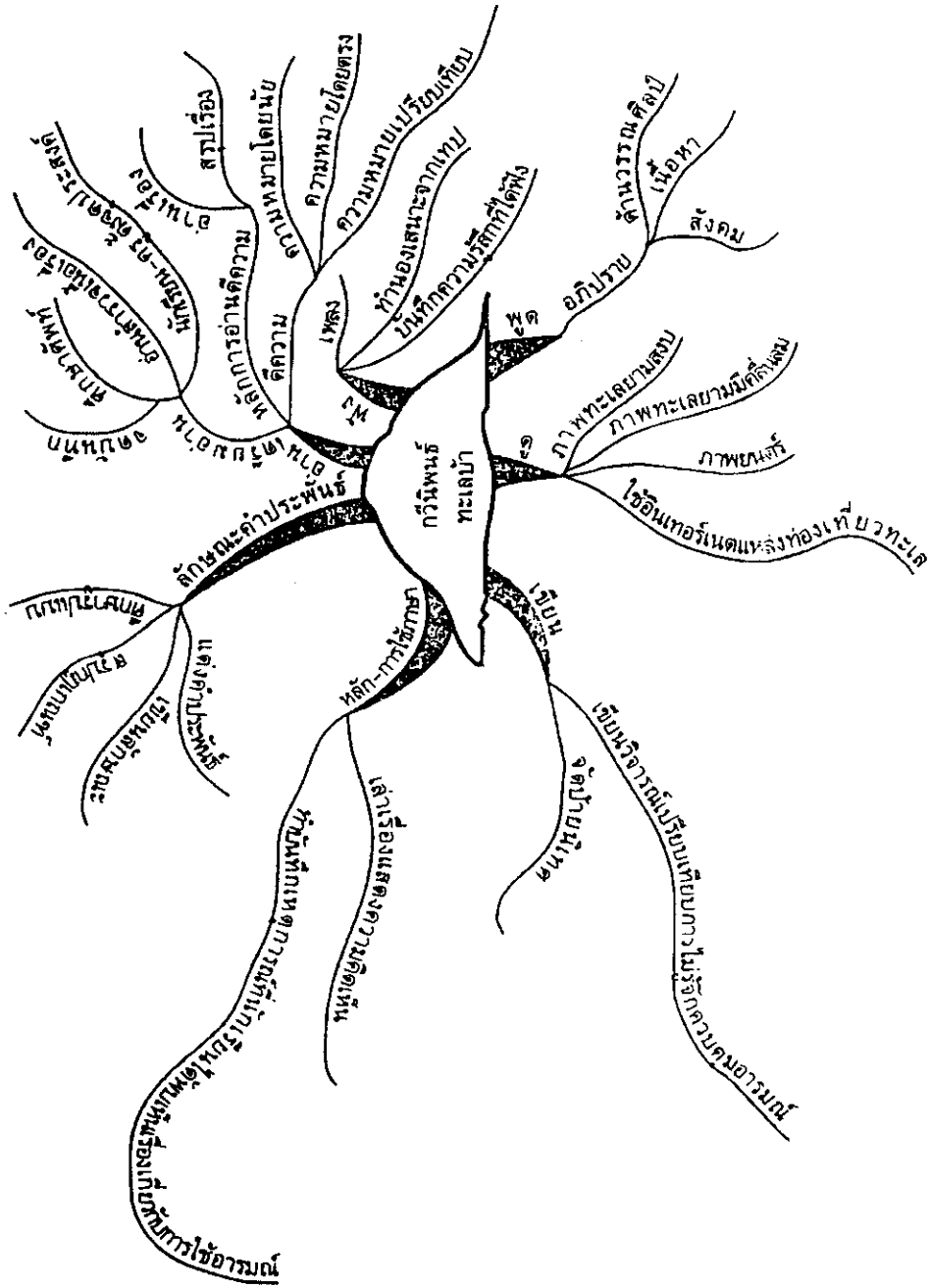

เรื่องที่ 7

บทร้อยกรอง เรื่อง พันท้ายนรสิงห์

เรื่องที่ 8
กวีนิพนธ์ เรื่องทะเลบัว

**วิธีบูรณาการวิชาภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่องที่ 1 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เรื่องที่ 2 รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลัก

เรื่องที่ 3 ธรรมจรรยา เรื่อง ความสัตย์สุจริต

เรื่องที่ 4 ขุนช้างขุนแผน ตอน พलयงามพบพ่อ

เรื่องที่ 5 โคลงโลกนิติ

เรื่องที่ 6 สามก๊ก ตอน จูล่งฝ่าทัพรับอาเต๊า

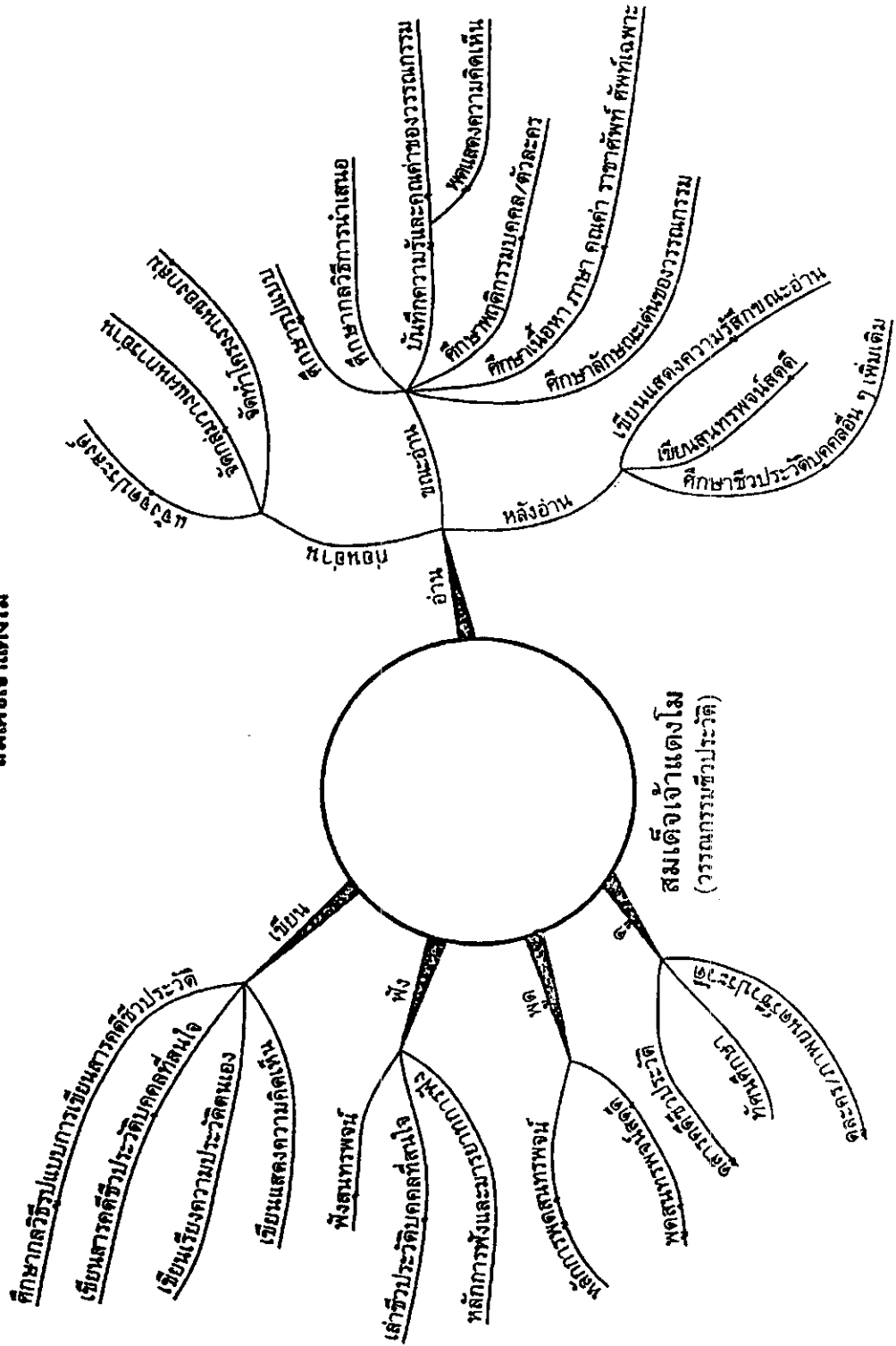
เรื่องที่ 7 เห็นแก่ลูก

เรื่องที่ 8 ภาพยนตร์เรื่องดาวหวาน

เรื่องที่ 9 นิราศนรินทร์

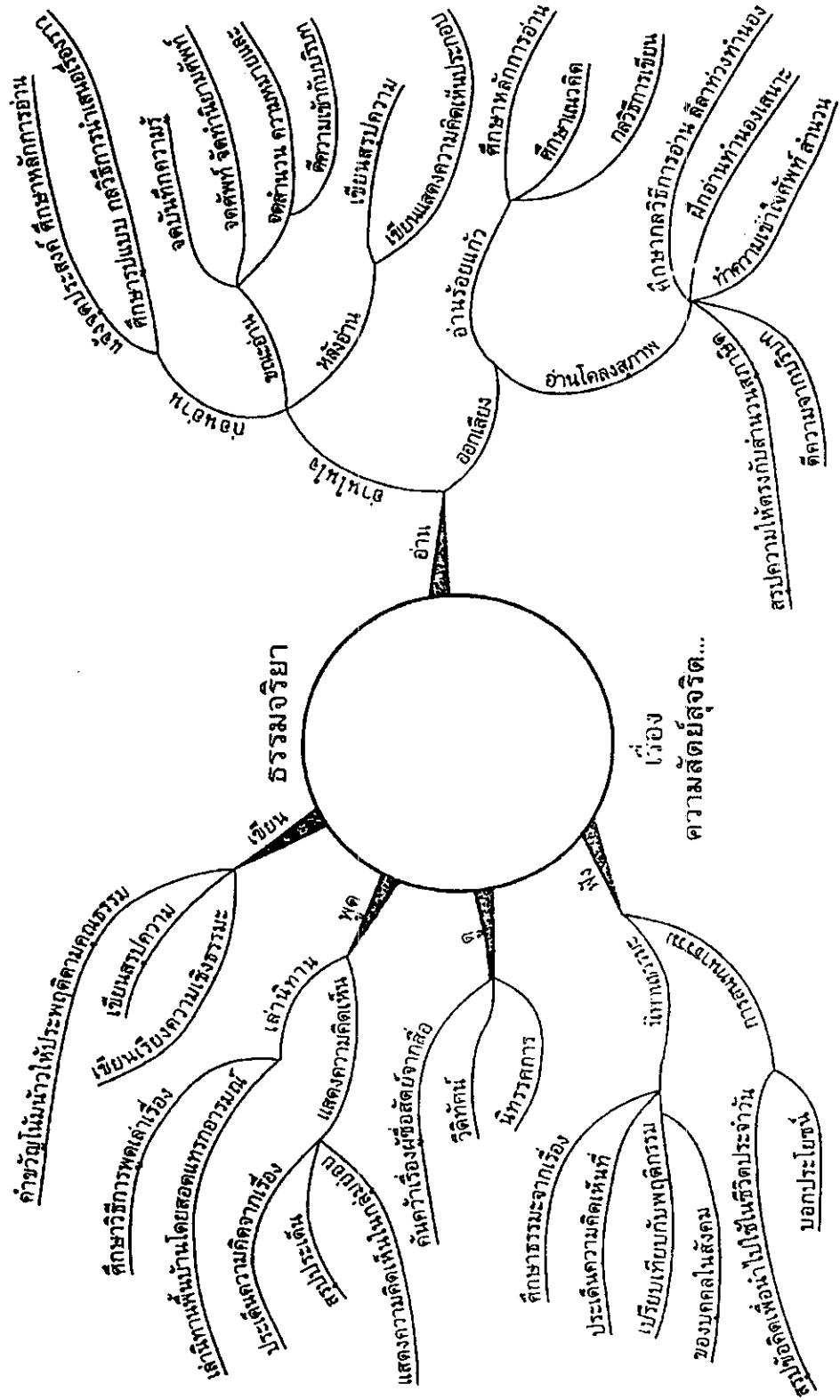
❁ จากหนังสือ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย 3 (2544 : 13 - 56)

เรื่องที่ 1
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

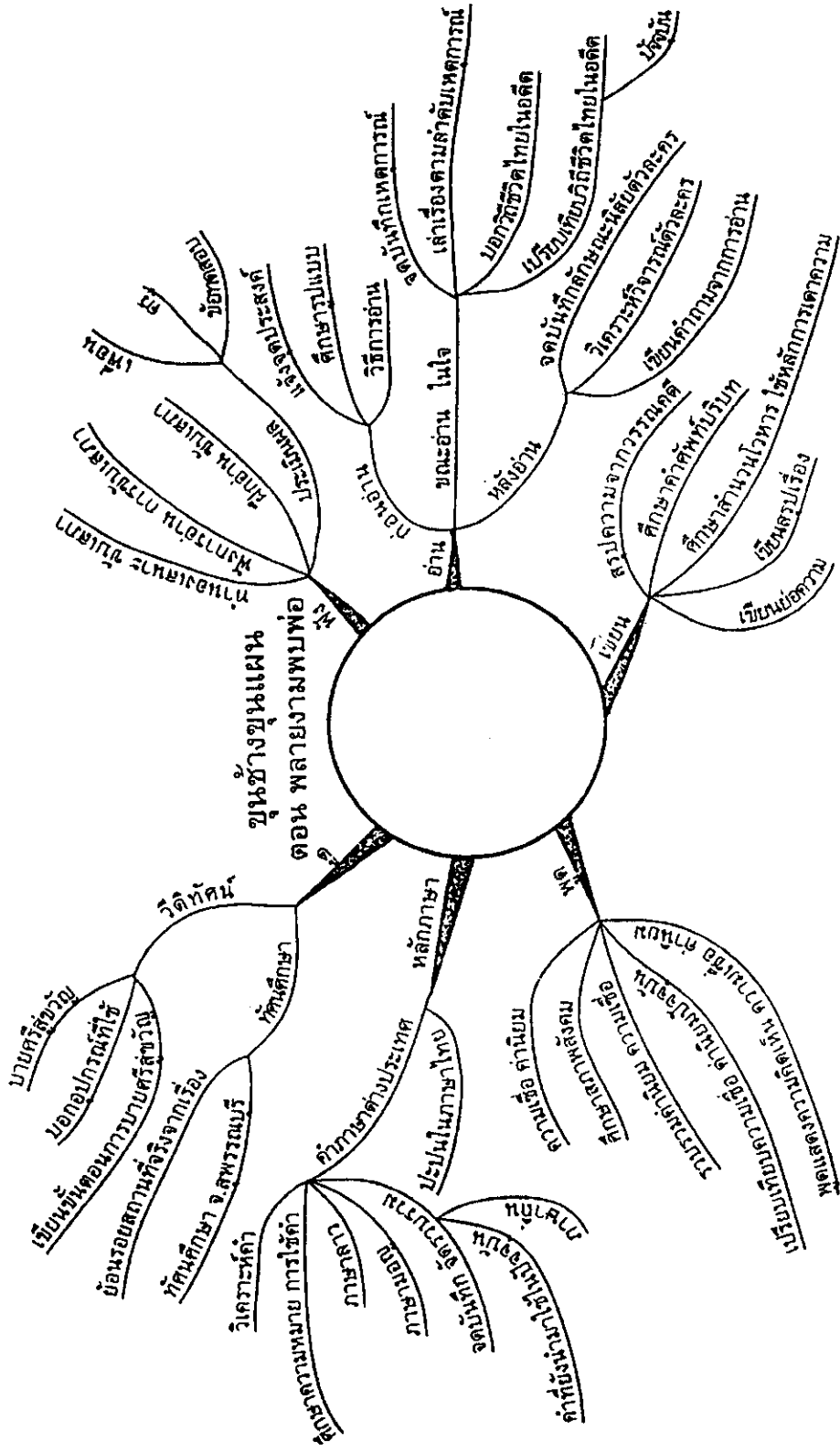
เรื่องที่ 3

ธรรมจริยา เรื่อง ความดีด้วยสุจริต

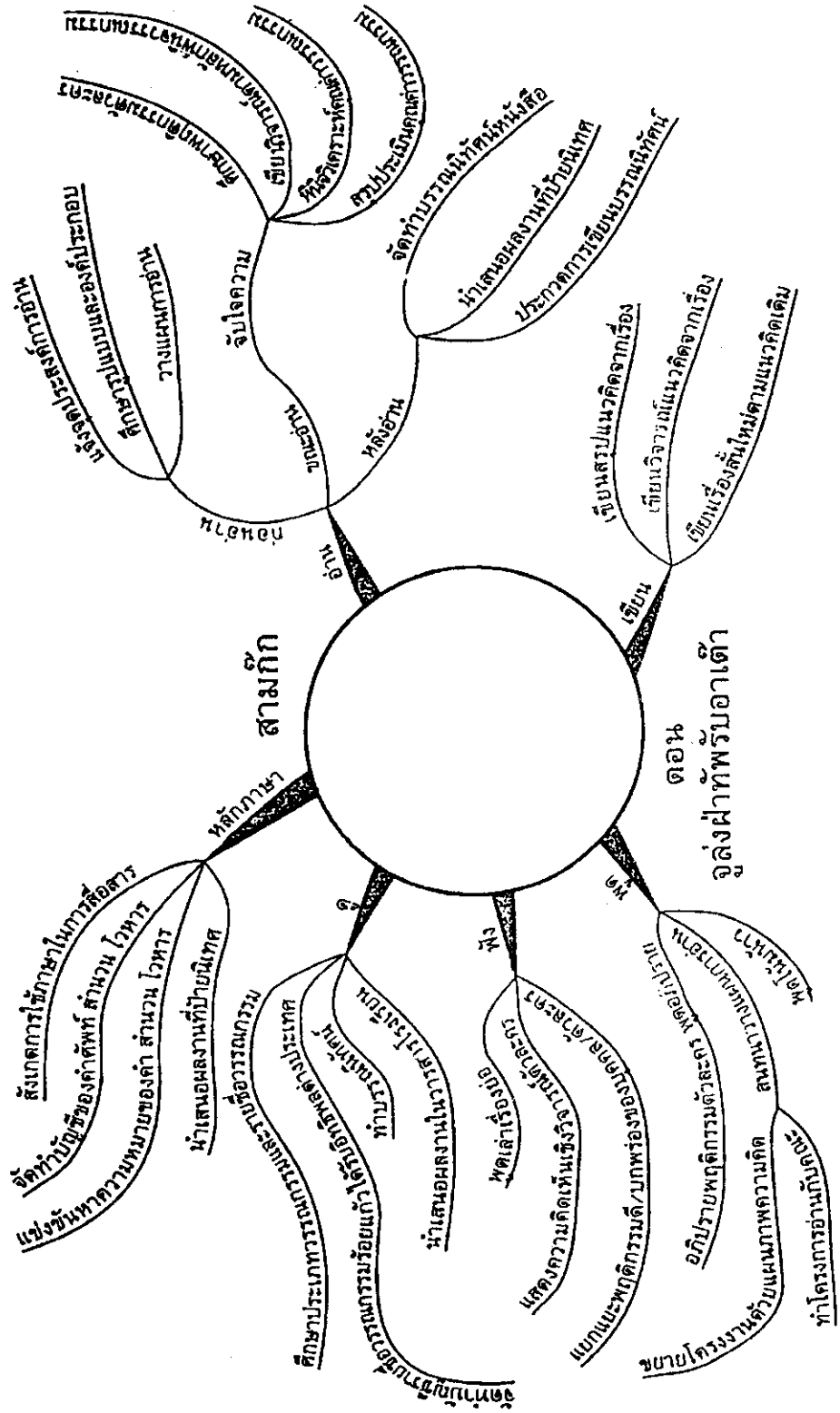

เรื่องที่ 4

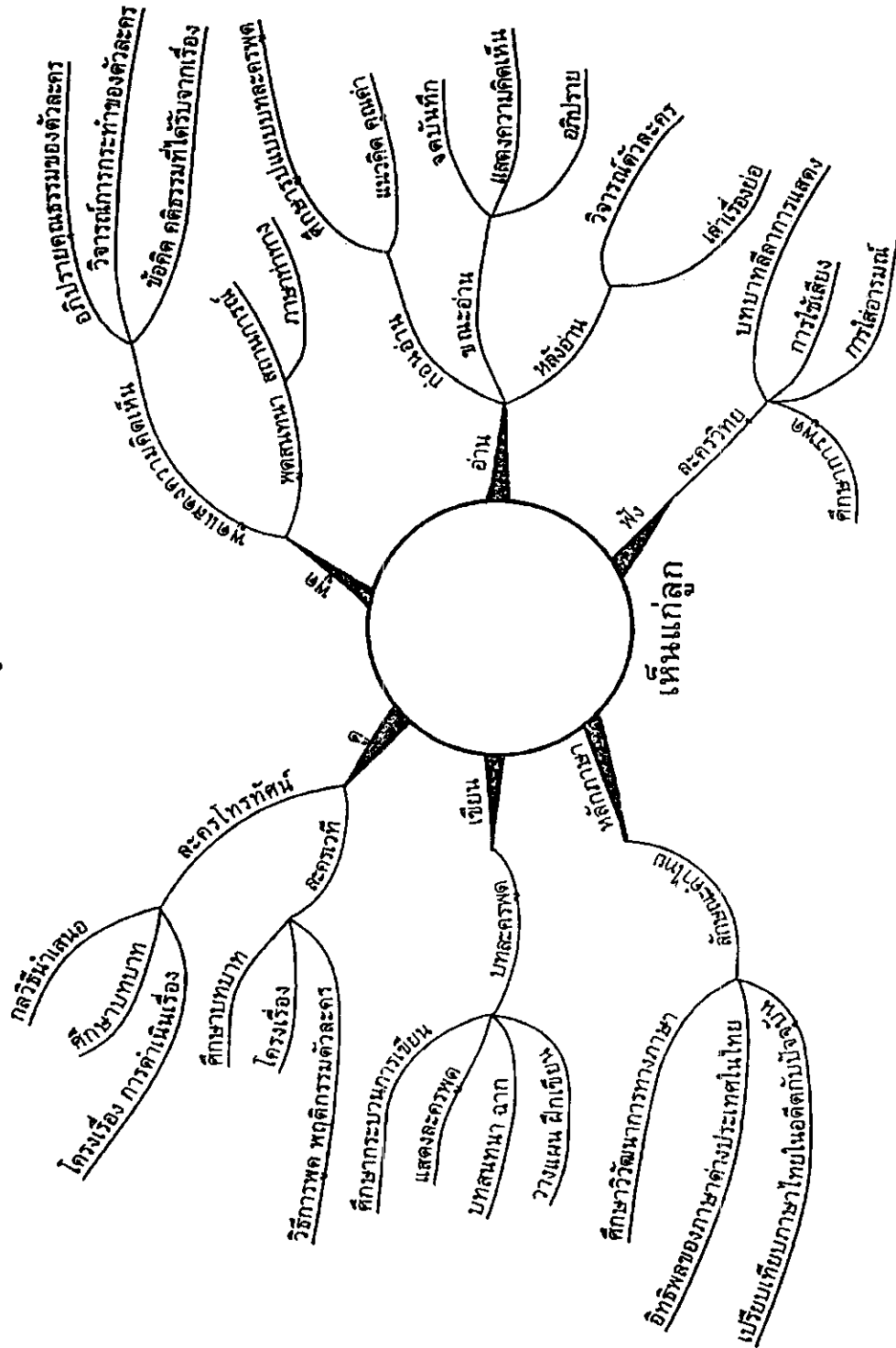
ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ

เรื่องที่ 6
สามก๊ก

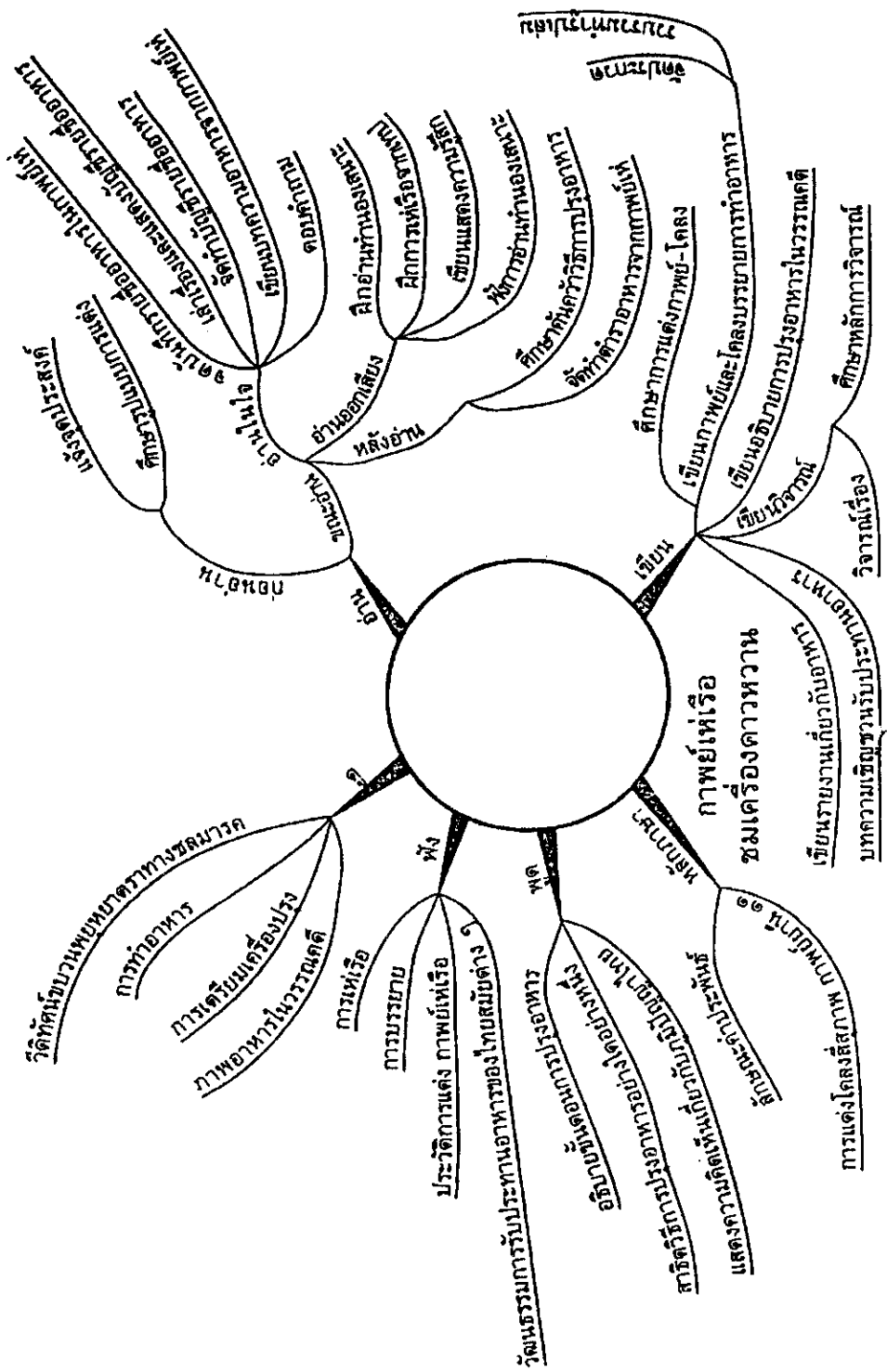

เรื่องที่ 7
เห็นแก่ลูก

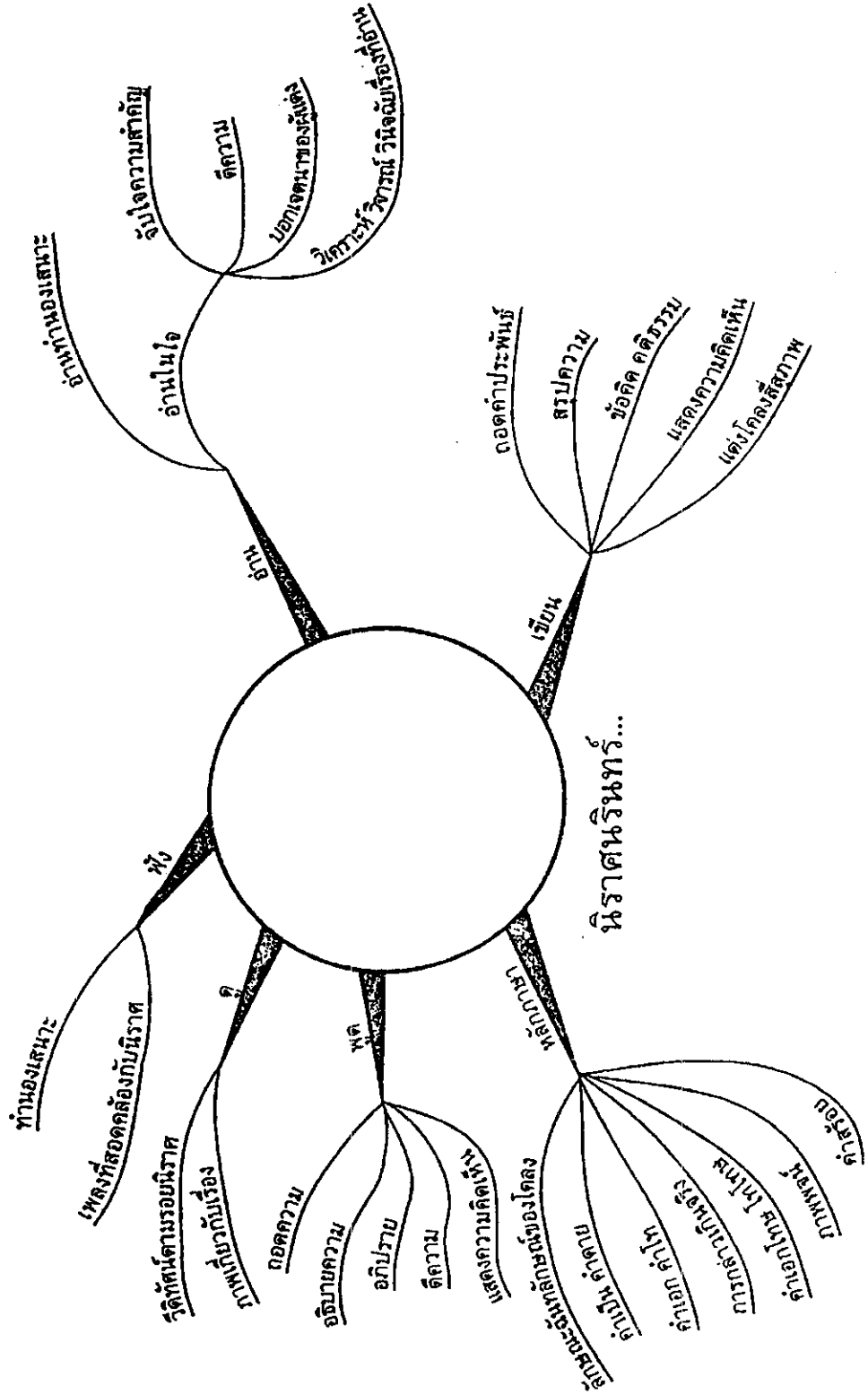

เรื่องที่ 8

ภาพยนตร์เรื่อง ชมเครื่องคาวหวาน

เรื่องที่ 9
นิราศนิรินทร์

เรื่องที่ 10
การสื่อสารด้วยภาษา

